

Miten työryhmän raportti onnistuu sanoittamaan ja viestimään kulttuurialan tilannetta ja kehittämishaasteita alan jälleenrakennuksen ja vahvistamisen tarve huomioiden?

- Raportissa tuodaan esille realistinen kuvaus pandemia-ajan aiheuttamista kulttuurialaa koskevista haasteista. Raportti painottaa kulttuurille kuuluvan arvostuksen esille nostamista. Raportissa on tunnistettu hyvin myös jo ennen pandemiaa olemassa olleita asenteellisia, rahoituksellisia ja rakenteellisia kulttuurialan haasteita.

Mitkä raportin toimenpide-esityksistä ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa (max 5)?

- Lisätään kulttuurialan rahoitusta valtion talousarviossa ja valtion ja kuntien rahoituksen yhteisvaikutusta sekä kehitetään kannustimia yksityisen rahoituksen houkuttelemiseksi vahvistamaan kulttuurisektorin taloutta.
- Kulttuurialan työllisyyden parantamiseksi ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistämiseksi kehitetään alan rahoitusinstrumentteja ja tukijärjestelmiä
- Valtio, kunnat ja hyvinvointialueet edistävät kulttuurihyvinvointitoimintaa.
- Parannetaan ja monipuolistetaan taiteellisen työn tukea ja työn arvostusta

Miten voidaan mielestänne vaikuttaa siihen, että työryhmän viestit tulevat huomioituiksi ja esitykset toteutetuiksi mahdollisimman hyvin seuraavalla hallituskaudella?

- Kulttuuripoliittinen selonteko on paikallaan ja velvoittaa seuraavaa hallitusta ottamaan sen huomioon. Myös kulttuuri- ja luovia aloja käsittelevän ministeriryhmän perustaminen olisi tärkeä sisällyttää seuraavaan hallitusohjelmaan.

Luku 1: Annamme kulttuurillemme sille kuuluvan arvostuksen.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

- Luvussa 1 halutaan madaltaa ihmisten asennetta kulttuurin kohtaamiseen ja kokemiseen. Siinä todetaan kuitenkin alan pirstoutuneisuus ja luovan alojen osaajia kannustetaan markkinoimaan työtään monipuolisemmin. Tämä on hyvä todeta.
- Kulttuuripoliittinen selonteko auttaa ymmärtämään kulttuurialan haasteet pandemian jälkeen ja ennakoimaan tulevia riskejä.
- Hallinnonalarajojen ylittävien haasteiden ratkaiseminen voi koitua todelliseksi haasteeksi perinteisen rahoituksen siiloutumisen vuoksi. Tässä on mahdollista onnistua aidolla yhteistyöllä, siiloja puretaan usein parhaiten, kun myös resursseista tehdään yhteisiä.
- Poikkihallinnollisen yhteistyöelimen työ tulee jalkauttaa alas maakuntien, hyvinvointialueiden ja kuntien tasolle. Työryhmien perustamisen ja selontekojen lisäksi tulee varmistaa niille riittävät mandaatit ja asettaa velvoitteita toimenpide-ehdotusten toteuttamiselle ja niistä raportoinnille.

Luku 2: Kasvatamme hyvinvointiamme investoimalla kulttuuriin.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

- Kulttuurin vertaaminen tuottavana investointina edellyttää ajattelun laajentamisen taloudellisesta näkökulmasta henkisen hyvinvoinnin lisääntymiseen. Jos rahoituspohjaa vahvistetaan, tuotto-odotuksiin tulee laatia laadulliset mittarit
- Toimenpide-ehdotukset ovat monipuolisia ja onnistuessaan kannustavia.
- Rahoituksen nosto valtion budjetissa yhteen prosenttiin on tärkeä toimenpide. Sen tulee myös näkyä kunnissa ja hyvinvointialueilla kulttuuriin korvamerkittynä rahana.

- Alueellisen tarjonnan ja pienten kuntien aseman turvaamiseksi tulee rahoitusrakenteissa huomioida myös kulttuuritoimijoiden liikkuvuuden lisääminen (kiertueet ja vierailut).

Luku 3: Tuemme tekijöitä ja vahvistamme samalla talouttamme.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

- Kappaleen tavoitteet ovat optimistisia ja antavat kuvan toteutuessaan merkittävästä talouskasvusta. Kovasti uskotaan yrityssektorin tukeen. Laadukas sisällöntuotto kuitenkin määrittää, kasvattaako luovan taiteen lajit kannattajakuntaansa ja siinä pitäisi onnistua.
- Vapaan taidekentän vahvistaminen on tärkeää sisältöjen elinkaaren ja saavutettavuuden näkökulmasta. Samalla myös isojen taidelaitosten tai instituutioiden toimintaa pitäisi ohjata pienempiä paikkakuntia nykyistä paremmin tukevaksi (esim. kiertuetoiminnan vahvistaminen, koulutus ja tietoisuus julkisen resurssin hyödyntämisestä).
- Toimenpide-esitykset edellyttävät osin olemassa olevien rakenteiden uusimista, mutta myös uusien rakenteiden luomista. Näihin tulee varata riittävästi aikaa. Osaamispuhjan vahvistaminen on perusedellytys tulevaisuuden haasteisiin vastaamiseen.

Luku 4: Teemme tarvittavat rakenteelliset uudistukset freelancereiden työskentelyolosuhteiden parantamiseksi.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

- Monet freelancerit tekevät päätyötään jollain muulla kuin kulttuurin saralla. Lähtökohdaksi määritelty ”taiteellinen ja luova työ on tunnustettava työksi ja elinkeinoksi” on äärimmäisen hyvä tavoite. Toteutuessaan tällä voidaan laajentaa osaajien kirjoa ja kulttuurin monimuotoisuutta. Keskustelun avaaminen taiteilijapalkan tai apurahajärjestelmän muuttamisesta ajan haasteisiin sopivaksi olisi paikallaan. Tällöin pitäisi määritellä taiteen tekemisen minimirajat.
- Erilaiset työnteon ja yrittämisen muodot tunnistetaan paikoin esim. kunnissa heikosti. Rakenteellisissa uudistuksissa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että kulttuurityön hankinta on julkiselle sektorille helppoa palvelun tuottavan toimijan koosta riippumatta. Byrokratia taipuu paikoin heikosti epäsäännöllisen, projektiluonteisen työn hankintaan. Nykytilanteessa kulttuurialan freelancerin työajasta kuluu liian suuri osa työn hallinnointiin.
- Reilun taiteen periaatteisiin sitoutuminen kunnassa on suoraan yhteydessä kunnan kulttuuribudjetin kokoon. Valtionosuuksien korvamerkitseminen kulttuurille on tästä syystä tärkeää.
- Toimenpide-esitykset tukevat hyvin luvun tavoitteita.

Luku 5: Tarjoamme kaikille suomalaisille tasavertaiset mahdollisuudet nauttia kulttuurista.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

- Kappaleessa korostetaan tasavertaisuutta nauttia kulttuurista. Muutoin teksti jää kovin ylimalkaiseksi toteamukseksi lakisääteisistä palveluista varhaiskasvatuksen, koulujen kirjastojen ja museon palvelujen osalta päätyen lopulta valtakunnallisiin strategioihin.
- Toimenpide-esityksissä puolestaan nousee esiin konkretia.
- Luku nojaa pitkälti opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuribudjetin korottamiseen hallituskauden aikana, ja että lisämäärärahoja voidaan kohdentaa kuntien kulttuuritoiminnan kehittämiseen.
- Tavoitteet vaativat myös kulttuuriin soveltuvia tiloja. Valtion tukea kunnille kulttuuritilojen rakentamiseen ja uudistamiseen tarvitaan.

- Kulttuurikasvatussuunnitelmien painoarvon lisääminen (esim. lakisääteinen velvoite osaksi varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmia) pelkän laatimiseen kannustamisen sijaan kasvattaisi merkittävästi kulttuurin yhdenvertaista saavutettavuutta samalla kun se edesauttaisi paikallisten erityispiirteiden tunnistamista ja lisäisi poikkihallinnollista yhteistyötä.